

Tết Nhất

Huy-Du.

... Xuân 1974. Nguyễn 17 tuổi. Dịp nghỉ Tết, học trò nhận vô số bài ôn. Tả xung hữu đột, Nguyễn đỡ đần bạn bè. Dĩ nhiên cậu ưu ái Vũ hơn. Chẳng thể gàn Tết, việc nhà làm qua quít, Nguyễn chuồn sang bạn. Bên Vũ neo người, bạn gái và mẹ. Khỏi phải nói, Nguyễn hăng như thế nào. Sửa giá bàn thờ. Kê chân giường. Bịt lỗ chuột khoét tường... Những việc nếu nhà Nguyễn cần, mẹ cậu nhắc vài lần Nguyễn mới phụng phịu, động chân động tay. Lo quá gì quét vôi, sửa bảng điện đã có bạn trai chị của Nguyễn.

Chiều 29 Tết. Vũ hẹn Nguyễn lên chợ Hoa Cống Chéo - Hàng Lược, Hà-nội. Mang hai xe đạp phiên phức. Nguyễn mượn bố xe Thống-nhất, xe người nhớn, đèo Bạn. Trời mưa bụi song ẩm, may sao. Đúng là Tết cho kẻ nghèo. Kiếm đâu áo len, giày da? Nguyễn khoác gi-lê (cũ rích thời Pháp) lên sơ-mi trắng dài tay, cổ cứng. Chân xỏ tất màu trong dép cao-su. Đôi ba-ta vẫn chỉ là giấc mơ. Khác mọi hôm, Nguyễn xuống xe cuốc bộ từ đầu ngõ. Cũng chẳng réo tên Vũ. Tựa hồ chịu thua tiếng pháo đì đẹt, âm lực bực nôi bánh chưng ven hè, lời hát từ loa truyền thanh : "Việt-nam. Trên đường chúng ta đi" (*), và gió hoe hoe. Gió như thổi chút lạnh để dân tình thêm quý không khí đầm ấm ngày Tết.

Nguyễn rón rén làm Vũ ngạc nhiên. Song Nguyễn còn trở mắt hơn sau cặp kính dày. Bạn Vũ ... lạ quá. Dép săng-đan, quần sa-tanh lông lạnh, khăn len bông hồ trên áo cánh vai bông. Khăn len đỏ tươi, chắc mượn của mẹ. Vẫn hai búi tóc đuôi sam ngắn ngắn của Bạn hôm nào ... Chiếc khăn làm già đi khuôn mặt bầu? Không, người lớn hẳn lên mới đúng: thiếu nữ! Mẹ Vũ bước theo, cứu Nguyễn bàn thua trông thấy. U bật kim băng cài túi áo, giúi thêm mấy hào:

- Hai đứa mua quà mà ăn. Cẩn thận nhé. Tháng củ mật, trộm cướp như rươi. Khéo mắt xe!

U dặn vì mẹ nào chả thương con. Chứ xe đạp bố Nguyễn đăng ký biển số AM 1144 hàng hoàng, chả sợ.

Đôi bạn luýnh quính trên ngõ quen thuộc. Bởi quần chúng áo dài. Mặt đất không bùn nhão nhưng dễ lấm. Bộ cánh phải giữ gìn để diện mấy ngày Tết. Vũ ngồi cóm róm sau Nguyễn. Tay búi boóc-ba-ga khỏi ngã. Nguyễn ngại chạm bạn, thành thử nhập nhòm dít. Ôi thời gian, đúng ra cậu muốn đường tắt, càng lâu càng tốt. Nhưng cậu sợ bạn bè cùng lớp 9 B tình cờ nhìn thấy. 9 B chế thì chết. Đến tai thầy Tr., tai Chi đoàn CS thì rầy rà. Biết thế đi hai xe, dẫu cầm hoa dễ nát. Hàng Ngang Hàng Đào đây rồi. Pháo râm râm làm ai nấy cuống lên. Phố ngõ rối rắm như bàn cờ. Nhưng chả cần hỏi ai. Ngược dòng người là tới. Góm. Thiên hạ đâu lấm thế. Lúc đầu Nguyễn thỉnh thoảng bấm chuông cho oai, ta đây xe Thống-nhất mới. Sau phải kính coong liên tục. Mồm phụ họa thêm "Ép. Ép ...". Dây phố tit ngoài xa người ta đã gửi xe ầm ầm. Nguyễn Vũ dắt xe lọt vào, thoát vòng dây chằng. Bởi cậu nói thác với "Cờ đỏ" (**) giữ chợ rằng:

- Nhà em 64 Hàng Lược.

Tí chết, vì phố dài hơn 200m. Biết đánh số đến 64 hay không? Hú hồn, "Cờ đỏ" cũng chả biết ! Trời, hai đứa chìm vào suối hoa. Loa treo thân cây rộn ràng đàn sáo cò cựa, vang lời thông báo "*Ban Tổ chức nhắc các em thiếu nhi chớ ném pháo lung tung. Tin trẻ lạc ...*". Băng rộn, biểu ngữ đỏ vàng rực rỡ "*Chúc mừng Năm Mới. Xuân Mới thắng lợi Mới...*".

Cơ man cảnh đào, tràn mặt phố. Đào thắm, đào phai trổ búp xanh nhọn như ngòi bút dưới mưa lầy rầy. Pháo tung lên trời đùng đoàng. Xi khói xanh lam bằng lăng. Khu Mậu dịch bán hoa quả đánh đống bươm dứa hình tháp. Xe cải tiến đầy chuối mía, phở rơm. Bóng đèn sơn đủ màu treo sáng trưng, dù ban ngày. Quầy sách người vòng trong vòng ngoài. Chốc chốc xe đạp thồ hàng sọt báo mới, tranh ảnh Tết tiếp tế nhưng ai cũng sợ hết. Vùng bày hoa thực được bưng sắc màu. Bông cum cúp làm Nguyễn, lúc nào cũng đối, tưởng tượng đĩa xôi gấc, xôi trắng. Vạt hoa đồng tiền da cam, đỏ, vàng giống áo choàng in triện của quan lại cổ xưa. Hoa hải đường gợi cảnh tĩnh mịch chùa chiền, hoa cúc trồng nơi mồ mả cũng khoe sắc đua chen. Vô khối loài hoa khác: cẩm chướng, mồm chó, mào gà ... Nguyễn Vũ bàn bạc mãi. Oằn tù ti để chọn loại ưng ý. Rốt cuộc hoa chân chim vi-ô-lét và thực được thắng cuộc. Hoa hoét ồ.

Đến lượt Vũ kiên nhẫn bám Nguyễn. Cậu mê mẩn chực phút trước loạt cồng thủy tinh cá cảnh. Cá "vàng" lòi mắt bung đuôi. Cá "chọi" tím ngắt hay hồng lịm chực đánh nhau. Đàn "ngựa vằn" lượn như phát cờ. Cá "thần tiên" nhàn tản, lười nhác ... Góc cá mú tĩnh lạnh bao nhiêu thì ô pháo Tết hừng hực bấy nhiêu. Hai anh "Cờ đỏ" hét lạc giọng. Hàng xếp dài, mấy cái đuôi. Bịch bịch pháo, đủ loại hồng, đỏ, vàng. Pháo bánh, tết giống tóc

đuôi sam bé gái 5 tuổi. Pháo tếp 120 quả, tiếng đanh, "bé hạt tiêu". Pháo đập tựa hàng cúc áo đen, cài súng gỗ bắn thì phải biết ! Pháo dây sợi 30 cm đốt đêm đỡ sợ ma. Pháo cối, trời, "đại tướng", quả nần nần ngón tay cái ngòi gắn si. Nguyễn ngó tựa thoi miên. Túi đầy cũng thành rỗng trước hàng pháo ... Chưa hết. Đám đông vẽ truyền thần, chụp ảnh bằng máy ba chân chum chắn như bắn súng. Nơi này đặt đôn sứ, chao đèn, cốc chén. Chỗ kia bày vô số guốc sơn hoa, điều cày tre, mũ nan. Bỏ sao được hàng hàng câu đối, ngồn ngang tranh Tết, lớp lớp hương nhang. Hương thì hai đĩa đều ưng. Vũ đưa mẹ cúng còn Nguyễn sẽ dùng đốt pháo. À quên, hào lễ U cho đâu nhỉ ? Còn phải hỏi. Đứa nào vừa ngắm cánh vừa nhai lạc rang hứng liu thơm nức ? Câu thơ Nguyễn-Bính vắng vắng trong đầu :

... *Không như mọi người bạn mua quà
Chỉ mua pháo chuột và tranh gà
Cho các em tôi đưa mỗi chiếc
Dán lên khắp cột, đốt inh nhà ...*

Trời sấm tối, Vũ Nguyễn tiếc rẻ rời chợ. Phù Xong việc, nếu lùi ngày 30 Tết mua hoa thì gay. Tiện ôm bó hoa đẹp, đôi bạn tua một vòng quanh Bờ hồ cho thiên hạ lác mắt. Thấy rằng khối người giống mình. Các anh diện complet và các chị phát phơ áo dài, guốc cao gót. Tàu điện leng keng liên tục, chậm bằng đi bộ. Hành khách chen chúc, cành đào tua tủa. Bụi mưa man mát. Pháo dây xoèn xoẹt tay nhi đồng. Pháo lẻ lẻo lửa nhoáng màn đêm. Pháo băng giòn giã thả dài từ lầu cao, chuối chớp sáng, cuộn khói tỏa. Mùi lược bánh chưng thoang thoảng càng phấn chấn. Nguyễn guồng chân không mỏi. Lái xe bừa vũng nước. Điệu này phải gột bùn gấu quần mệt nghỉ. Xe đạp phóng tận cửa nhà Vũ. Bạn nhảy xuống, Nguyễn vội quay đầu. Tai nghe U dặn qua tiếng gió thoảng: "*Mùng Một Nguyễn ăn Tết cùng gia đình nhé !*".

Sáng mùng Hai, Nguyễn đến Vũ. Hoá ra cậu vẫn là người xông đất. Trời trở lạnh. Bó thực được đồ trắng, vi-ô-lét tím sáng bừng gian nhà. Mâm cơm chiều qua vẫn nguyên. Nguyễn hoảng sợ thấy cỗ bàn "nem công chả phượng" chờ mỗi mình cậu. Mẹ Vũ trao ly rượu thờ, bảo uống lấy may. Nguyễn nhăn mặt vì chưa ném giọt rượu bao giờ. Không ngờ ly nước mưa. U dặn Vũ rót rượu cúng Cụ. Bạn nghe không ra, nhầm? Nguyễn thoát nạn, reo lên. U cốc yêu lên đầu Vũ:

- Cô nỡm này móc ngoặc với bạn hả?...

Thật hú vía. Chỉ tại cái tính hăm hăm của chàng trai 17, tý nửa lỡ hẹn. Bởi Nguyễn tâm niệm : "Con ngoan, trò giỏi, đoàn viên tốt". Suốt ngày mùng Một nghe lời cha mẹ, lên bác trưởng họ. Cầm lang thang.

Ăn Tết nhà Vũ đâu phải Nguyễn lang thang. Chúc Tết nhà thiếu nữ như người lớn. Còn nghịch ngợm cùng Bạn nữa. Túi quần Nguyễn đầy pháo đã gỡ dây này. Cậu bảo Vũ dẫn tới bờ lạch. Đốt cây hương thơm. Đứa này lằm bằm câu ước, đứa kia châm pháo tung. Quy ước cháy sát mặt nước là điềm lành. Ba lần Nguyễn cầu mình học giỏi nhất lớp, sau này ích nước lợi nhà. Vũ ném pháo xịt ngửi. Chẳng hiểu Bạn ấy mong chi, đến lượt Nguyễn quăng, ba lần pháo nổ toé. Tia sáng lòe, khói tím lan tỏa. Xác giấy hồng lá tả trên sóng rập rình. Vài con chim gan cóc tía, líu tíu bụi tre xanh. Ô kìa, sau tre vút cao cây nêu ai dựng. Thống thảnh cờ ngũ sắc trên mấy cái khánh lan canh. Gió khua nghe càng vui tợn. Ai cũng mãi chơi quên giờ giấc ...

Huy-Du.

"Cờ đỏ": lực lượng giữ trật tự, tay đeo băng đỏ.